

Nr 126.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till arbetsrådet.

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 13 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att till arbetsrådet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 56.000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 56—68 i statsrådsprotokollet.

Det extra förslagsanslaget till arbetsrådet utgick under vartdera av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 med 47,650 kronor och är för innevarande budgetår uppfört med enahanda belopp.

Genom brev den 14 juni 1929 har Kungl. Maj:t för budgetåret 1929/1930 fastställt följande avlönings- och omkostnadsstat för arbetsrådet, vilken stat är av enahanda lydelse som de stater, vilka gällde för de två nästföregående budgetperioderna.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Arvode	Summa
	kronor	kronor	kronor	kronor	kronor
A. Avlöningar.					
1 ordförande och chef	—	—	—	4,000	4,000
1 ledamot, tillika sekreterare	4,700	2,500	600	—	7,800
1 ledamot	—	—	—	4,000	4,000
5 ledamöter, tillhopa	—	—	—	20,000	20,000
1 biträde i 3:e lönegraden (registrator)	1,450	700	200	—	2,350
	Kronor				38,150
B. Omkostnader.					
Till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, ersättningar för särskilda utredningar genom tekniskt eller ekonomiskt sakkunniga, tryckningskostnader, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, telefoner, kontorsrekvisita m. m. ävensom arvoden samt resekostnads- och traktementsersättningar åt suppleanter, då de inkallas såsom ersättare för de ledamöter, som representera arbetsgivare eller arbetare, förslagsvis	—	—	—	—	9,500
	Summa kronor				47,650

¹⁾ Dessa tjänster innehavas av samma person.

I skrivelse den 11 september 1929 har arbetsrådet, bland annat, under förutsättning av fortvaron av arbetstidslagstiftningen och ett arbetsråd, framlagt förslag om överförande av befattningshavarna hos rådet till det nya lönesystemet m. m.

Sedan departementschefen i statsrådsprotokollet anmärkt, att det vore hans avsikt att hos Kungl. Maj:t hemställa om inhämtande av lagrådets yttrande över förslag till fortsatt arbetstidslagstiftning, har departementschefen lämnat en redogörelse för arbetsrådets berörda skrivelse.

Arbetsrådet har inledningsvis framhållit, att rådets arbetsbörda, som under åren 1922—1924 uppgått till i runt tal 1,000 ärenden om året, sedan sistnämnda år varit stadd i en oavbruten och alltjämt fortgående ökning. För att kunna fullgöra sina åligganden hade arbetsrådet sedan flera år tillbaka nödgats i avsevärd utsträckning använda extra personal. För närvarande tjänstgjorde sålunda hos rådet på stadigvarande sätt icke mindre än fyra befattningshavare utöver de i staten upptagna, nämligen en *manlig tjänsteman*, en *kvinnlig stenograf* med kanslibiträdes avlöning, en *vaktmästare* och maskinskrivare med expeditionsvakts avlöning samt ett *kvinnligt skrivbiträde*. Ifrågavarande personal erhöle sin avlöning från det å omkostnadsstaten förslagsvis upptagna beloppet, som bland annat vore avsett för ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden.

Såsom skäl för *uppförande av arbetsrådet på ny stat*, upprättat enligt det nya lönesystemet, har arbetsrådet särskilt framhållit den omständigheten, att rådet på grund av det ökade arbetet funnit nödigt att utsträcka den dagliga arbetstiden för rådets befattningshavare från 6 timmar till den för de nyreglerade verken gällande eller 7 timmar. Det har synts arbetsrådet då vara skäligt, att rådets personal såsom kompensation för den ökade arbetstiden komme i åtnjutande av de förmåner, som på grund av det nya avlöningsreglementet tillkomme befattningshavarna vid nästan alla övriga ämbetsverk, jämväl sådana, som i likhet med arbetsrådet vore uppförda på extra stat.

Beträffande frågan om *placering i lönegrad av rådets befattningshavare* vid övergång till ny stat har rådet anfört bland annat följande.

Vad beträffar avlöningen till *arbetsrådets ordförande*, har rådet med hänsyn till att denna befattning — med undantag allenast för första halvåret 1926 — alltid utgjort och måst utgöra sin innehavares huvuduppgift, föreslagit, att det dittills tillämpade invecklade sättet för beräklandet av ordförandens avlöningsförmåner måtte frångås och ordföranden i stället erhålla avlöning enligt lönegrad A 2 i civila avlöningsreglementet eller 15,000 om året jämte dyrtidstillägg.

Beträffande arvodena till *arbetsrådets ledamöter* — fränsett ledamoten, tillika sekreterare — har rådet icke föreslagit någon ändring.

Vidkommande det å nuvarande stat upptagna *biträdet i tredje lönegraden (registrator)* har arbetsrådet upprepat ett år 1928 framställt, av statskontoret tillstyrkt förslag om denna befattningshavares uppförande såsom kansliskrivare med placering i lönegraden B 11 inom det nya lönesystemets löneplan.

Härefter har arbetsrådet framhållit, att 1928 års nyssberörda förslag till ny stat även upptagit placering såsom kanslibiträde i lönegraden B 7 av ett hos

rådet tjänstgörande *skrivbiträde i andra lönegraden* (den i det föregående omnämnda stenografen) samt att statskontoret i sitt utlåtande utan närmare motivering ansett det vara tillräckligt, att ifrågavarande biträde placerades såsom kontorsbiträde i lönegraden B 4. Arbetsrådet har nu förnyat sitt nyssnämnda förslag i fråga om sagda biträdes placering i lönehänseende.

Arbetsrådet har vidare ånyo förordat bifall till ett av rådet år 1928 framställt, av statskontoret då tillstyrkt förslag, att ett hos rådet tjänstgörande *vaktbiträde* måtte vid övergång till den nya staten erhålla benämningen expeditions-vakt och placeras i lönegraden B 5.

Med avseende å utmätande enligt det nya lönesystemet av avlöning för den i det föregående omförmålde, i staten ej upptagne *manlige tjänstemannen* har arbetsrådet föreslagit, att medel måtte beräknas för avlöning av en extra ordinarie tjänsteman i 18:e lönegraden.

Sedan i statsrådsprotokollet (sid. 62—65) redogjorts för de utlåtanden i ärendet, som avgivits av statskontoret, allmänna civilförvaltningens lönenämnd och ordföranden i 1928 års lönekommitté, har departementschefen angivit sin ståndpunkt till frågan och därvid till en början tillstyrkt arbetsrådets hemställan om lönereglering från och med nästa budgetår enligt det för allmänna civilförvaltningen gällande nya lönesystemet. Härefter har departementschefen anfört, bland annat, följande:

»Vad angår de särskilda frågor, som uppkomma vid en dylik lönereglering, synes det mig till en början att — även med beaktande av vad från arbetsrådets sida anförts beträffande ökningen under senare år av ärendenas antal — tillräckliga skäl icke föreligga att frångå den alltsedan budgetåret 1927/1928 tillämpade anordningen med *ordförandeposten* i arbetsrådet såsom en befattning, avsedd att innehavas vid sidan av annan tjänst, och med gottgörelsen till ordföranden utmätt i enlighet härmed. Med denna utgångspunkt finner jag anledning icke förefinnas till ändring i avseende å den nu vid ordförandeposten fästade avlöningen i form av arvode å 4,000 kronor utan rätt till dyrtidstilllägg därá.

Till en *ledamot, tillika sekreterare*, utgår för närvarande avlöning, motsvarande den byråchef å extra stat tillkommande, jämte tillfällig löneförbättring å 1,000 kronor och dyrtidstilllägg enligt för oreglerade verk gällande grunder. Vid löneregleringen synes mig ifrågavarande befattningshavare, i anslutning till statskontorets förslag, böra placeras i lönegraden B 30 och alltså — såsom uppförd å extra stat — erhålla en begynnelselöen å 10,020 kronor och en slutlöen å 11,460 kronor, dyrtidstilllägg enligt grunderna för nyreglerade verk oberäknat. Vid bifall härtill synes även med befattningen böra förenas benämningen *ledamot, tillika byråchef*.

På sätt från arbetsrådets sida förutsatts, böra arvoden till *andra ledamöter av rådet* än nuvarande sekreteraren lämnas oberörda av omregleringen. Arvoden böra alltså utgå med 4,000 kronor för år, å vilket belopp dyrtidstilllägg icke må beräknas.

Vidkommande den av arbetsrådet ifrågasatta löneställningen för *kansliskrivaren* och *expeditionsvakten* samt löneplaceringen för i det föregående omförmälda, hos rådet anställda icke-ordinarie *befattningshavare med begränsad daglig tjänstgöringstid*, däribland en tjänsteman med placering i 18:e lönegraden, finner jag i likhet med statskontoret och lönenämnden icke skäl att framställa erinran däremot. Å andra sidan anser jag, liksom berörda ämbetsverk och nämnd, en placering av det nuvarande skrivbiträdet i andra normalgraden såsom *kontorsbiträde* i 4:e lönegraden vara tillräcklig. Å avlöningarna till här omförmälda fyra befattningshavare bör givetvis dyrtidstillägg utgå enligt grunderna för nyreglerade verk.

Med hänsyn till det relativt ringa antal befattningshavare, som finnes anställt inom arbetsrådet, och då för arbetstidslagen allt fortfarande föreslås blott temporär giltighet samt ämbetsverket fördenskull tills vidare torde böra kvarstå å extra stat, synes det icke vara behövt att, såsom statskontoret föreslagit, för rådet uppgöra en särskild personalstat. De uppgifter rörande vederbörande befattningars antal, benämning och placering i lönehänsende, som skulle inrymmas i en dylik stat, torde lika väl kunna inpassas i den *stat för användningen av anslaget till arbetsrådet*, vilken givetvis även efter nyregleringen bör finnas och av Kungl. Maj:t till sitt närmare innehåll fastställas. Vid konstruktionen av sistnämnda stat torde det förslag, som av statskontoret uppgjorts, kunna tagas till utgångspunkt, med iakttagande av vad jag nyss anfört beträffande obehövligheten av en särskild personalstat. Med anledning härav synes det för i personalstaten upptagna icke-ordinarie befattningshavare beräknade beloppet böra utbytas mot i det följande ifrågasatta specificerade särskilda belopp för ledamoten, tillika byråchef, för kansliskrivaren ävensom för expeditionsvakten och kontorsbiträdet.

I sitt stafförslag har statskontoret räknat med begynnelselöner — i närmare angivna löneklasser — för samtliga i lönegrad inpassade befattningshavare. Detta förfaringssätt finner även jag böra komma till användning, och har jag intet att erinra mot statskontorets förslag i fråga om löneklasser i avseende å dessa befattningshavare.

Medan statskontoret förutsatt, att begynnelselöner till ledamoten, tillika sekreterare — enligt mitt förslag ledamoten, tillika byråchef — kansliskrivaren, expeditionsvakten och kontorsbiträdet, såsom inräknade i vederbörlig post inom staten skulle utgå från anslaget till arbetsrådet, har statskontoret däremot inom nämnda stat icke kalkylerat med något belopp för avlöningsförhöjningar till samma befattningshavare, när dessa avlöningsförhöjningar ansetts böra utgå från sjunde huvudtitelns förslagsanslag till avlöningsförhöjningar åt icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen. För min del finner jag det vara lämpligare att låta även berörda avlöningsförhöjningar bestridas från anslaget till arbetsrådet, vilket anslag framdeles liksom hittills torde böra hava förslagsanslags natur. Ett dylikt förfaringssätt skulle även motsvara det som statskontoret förutsatt beträffande eventuella avlöningsförhöjningar till den till placering i 18:e lönegraden föreslagne icke-ordinarie befattningshavaren ävensom till ett icke-ordinarie skrivbiträde. Till avlöningar

— inklusive eventuella löneförhöjningar — för sistnämnda två befattningshavare m. m. har statskontoret beräknat ett belopp av 5,076 kronor. Detta belopp torde böra höjas, så att därifrån även kunna bestridas avlöningsförhöjningar till förstnämnda fyra befattningshavare. I anslutning till från arbetsrådet inhämtade upplysningar skulle härtill, vad angår nästa budgetår, behövas ett belopp — approximativt räknat — av omkring 2,750 kronor. Beloppet skulle alltså behöva höjas till 7,826 kronor, vilket belopp för utjämning av statens slutsumma torde böra jämkas uppåt till 7,876 kronor. Detta belopp synes — förslagsvis under benämningen avlöningar till övriga icke-ordinarie befattningshavare, avlöningsförhöjningar m. m. — böra upptagas i staten för anslaget. I statskontorets förslag till dylik stat har vidare upptagits ett belopp till vikariatsersättningar m. m. å 800 kronor. Detta förslag biträder jag. Statskontoret har också beräknat en post till ersättningar till ordföranden och envar av ledamöterna med undantag av sekreteraren å 28,000 kronor. Häremot har jag icke någon annan invändning att göra, än att ersättningen till ordföranden synes böra uppföras såsom en särskild post. Två poster torde alltså böra upptagas å respektive 4,000 och 24,000 kronor. Såväl arbetsrådet som statskontoret hava i sitt förslag till stat för anslaget upptagit en post till ersättningar för särskilda utredningar genom tekniskt eller ekonomiskt sakkunniga m. m. å förslagsvis 400 kronor samt en post till tryckningskostnader m. m. å förslagsvis 2,500 kronor. Mot vad härutinnan ifrågasatts vill jag endast framställa den erinran, att sistnämnda post synes kunna beräknas lägre eller till 1,500 kronor.»

Enligt departementschefens förslag skulle anslaget till arbetsrådet för budgetåret 1930/1931 beräknas i huvudsak på följande sätt:

	Kronor.
Ordförande och chef, arvode	4,000
1 ledamot, tillika byråchef, 30:e lönegraden	10,020
6 ledamöter, arvoden å 4,000 kronor	24,000
1 extra ordinarie kansliskrivare, 11:e lönegraden	3,144
1 » » expeditionsvakt, 5:e lönegraden	2,208
1 » » kontorsbiträde, 4:e lönegraden	2,052
Avlöningar till övriga icke-ordinarie befattningshavare, avlöningsförhöjningar m. m.	7,876
Vikariatsersättningar m. m.	800
Ersättningar för särskilda utredningar genom tekniskt eller ekonomiskt sakkunniga ävensom arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt suppleanter, då de inkallas såsom ersättare för rådets ledamöter, förslagsvis	400
Tryckningskostnader samt kostnader för uppvärmning, belysning, städning, möbler, böcker, tidningar, telefoner, kontorsrekvisita m. m., förslagsvis	1,500
Summa kronor	56,000

Slutligen har departementschefen anfört, att det torde böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att i sinom tid utfärda erforderliga föreskrifter i fråga om tillämpning å arbetsrådets befattningshavare av vederbörande för personal vid nyreglerade verk gällande avlöningsbestämmelser m. m. samt att, därest riksdagen icke har något att däremot erinra, föreskrift bör meddelas av innebörd

att vid bestämmande av de löneklasser, vederbörande befattningshavare skola efter den 1 juli 1930 tillhöra, må få anses, som om den nu föreslagna löneregleringen för arbetsrådet varit genomförd redan vid ämbetsverkets inrättande, och vederbörande befattningshavare alltså oavkortat få tillgodoräknas anställning inom arbetsrådet, som till art och omfattning svarat mot, varit jämförbar med eller högre än den nyreglerade tjänsten.

*Utskottets
giltande.*

Det spörsmål, som i främsta rummet nu föreligger till bedömande, är, såsom av det förestående framgår, frågan om överförande av befattningshavarna hos arbetsrådet till det nya lönesystemet och deras inplacering i lönegrad å den för allmänna civilförvaltningen gällande löneplanen.

Under erinran att riksdagen numera i anledning av Kungl. Maj:ts proposition i ämnet samt väckta motioner fattat beslut om definitiv giltighet av lagstiftningen om arbetstidens begränsning, får utskottet biträda Kungl. Maj:ts förslag i förenämnda avseenden.

Utskottet, som ställt sig tveksamt beträffande förslaget om titelförändring å sekreterarebefattningen, förutsätter emellertid, att innehavaren av byråchefstjänsten alltjämt kommer att fullgöra de uppgifter, som hittills påvilat sekreteraren.

Då utskottet ej heller i övrigt haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till arbetsrådet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 56,000 kronor.

Stockholm den 28 april 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius, Olof Olsson, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *K. V. Rydén, E. A. Lundell, C. G. V. Hammarskjöld, P. A. Bergström, O. A. Ernfors, D. Hansén* och *K. A. W. Björck*;
från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson* i Blädinge, *B. F:son Holmgren, J. Olofsson* i Digernäs, *O. Nilsson* i Örebro, *S. Persson* i Örebro, *J. E. Andersson* i Ovanmyra och *C. J. Högström*.
